

Заєць І. С.,
курсант
факультету підготовки фахівців для
підрозділів превентивної діяльності
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ
Мітусова К. С.,
викладач кафедри
цивільного права та процесу
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ПРАВОВА ХАРАКТЕРИСТИКА ДОКАЗУВАННЯ У ЦИВІЛЬНОМУ СУДОЧИНСТВІ

Важливою частиною судового процесу є діяльність із доказуванням, оскільки вона дає суду можливість застосування матеріальних та процесуальних норм права до встановлених обставин.

Перш ніж переходити до особливості доведення заподіяної шкоди у цивільному процесі, треба почати з того, що доведення заподіяної шкоди у деяких категоріях цивільних справ віднесено до загального процесуального інституту. Поняття, доведення включає те, що це складний процес, який охоплює розумову і процесуальну діяльність суб'єктів, які обґрунтовують ті чи інші положення і виводять на основі цього нові знання в суді. Важливо зазначити, що інститут «докази» регламентує загальні питання процесу доведення, до якого входять:

- поняття доказу, обов'язок доведення;
- відносність та допустимість доказів;
- їхня певна оцінка;
- забезпечення доказів;
- судові дебати;
- засоби доказування.

Визначення поняття процес доведення у законодавстві не закріплено, тому багато вчених дають різні визначення. Так А. Клейнман вважає, що процес доведення є процесуальна діяльність сторін, яка заснована на відповідних правах і яка полягає в твердженнях про обставини справи, подання або спростування доказів, надання пояснень з приводу досліджених доказів [1].

Традиційно під доведенням у кримінальному процесі розуміється пізнання (безпосередня та опосередкована) подій минулого, що здійснюється слідчим, прокурором, судом в особливій процесуальній формі шляхом збирання, перевірки та оцінки доказів.

Аналізуючи поняття доведення, запропоновані різними авторами, Р. Белкін у своїй роботі «Збирання, дослідження та оцінка доказів. Сутність і методи», опублікованій 1966 р., дійшов висновку, що «сутність доведення полягає у збиранні, дослідженні та оцінці доказів»

В теорії доказів відоме і прагнення ще більше розширити зміст терміна «дослідження доказів». Так, все доказування загалом – це не збирання, перевірка і оцінка доказів, а складна діяльність суб'єктів процесу, яка полягає у дослідженні фактів пізнання істини у справі. Таким чином, доказ охоплює збирання та оцінку доказів, тісно пов'язаних між собою, утворюючи дослідження доказів, а такий елемент, як перевірка доказів, з нього зникає .

Неважко помітити, що дослідження доказів ототожнюється при цьому зі збиранням доказів та його оцінкою, тобто ніби розчиняється в інших елементах доказування. Однак самостійність сутності збирання доказів та специфіка цієї діяльності стають зрозумілими при аналізі цієї діяльності з позиції концепції формування доказів, що отримує визнання у сучасній науці. Суть її в тому, що готових доказів у природі не існує, а є лише сліди, залишені досліджуваною подією в навколишньому світі та які несуть інформацію про нього, які сприймаються суб'єктом доказування, перетворюються ним за формою та у такому вигляді закріплюються у матеріалах справи, стаючи доказами у кримінально-процесуальному значенні. З огляду на це попередні відомості про відносність, допустимість та достовірність доказів, отримані в ході збирання доказів, аж ніяк не виступають «пізнанням змістом доказів», а стають предметом подальшої перевірки та оцінки доказів [3].

Проте, враховуючи взаємопроникнення елементів у структурі доказування, багато авторів висловлюються за неочевидність самого терміна «перевірка доказів», невіддільність його від інших елементів доказування. Так, М. Міхеєнкова, посилаючись на практику Конституційного Суду України, дійшов висновку, що у рішеннях вищих судових органів перевірка доказів, іменована іноді дослідженням, зазвичай зливається зі своїми оцінками, тобто. не виділяється як окремий елемент [3].

Отже, процесуальна форма доведення в суді, це детальна законодавча врегульованість доведення, що відрізняється універсальністю, імперативністю та підпорядкованістю принципам цивільного процесу.

Список використаних джерел:

1. Буріна А. В. Докази і доказування у цивільному процесі: 081 Право. Київ, 2019. 64 с.
2. Соломонова К. О. Щодо визначення предмету доказування у цивільному процесі. *Актуальні проблеми приватного та публічного права: матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції присвяченої 93-річчю з дня народження членакореспондента НАПрН України, академіка Міжнародної кадрової академії, Заслуженого діяча науки України, доктора юридичних наук, професора Процевського О. І. (21 травня 2022 року).* Харків, ТОВ «Видавництво Точка», 2022. 460 с.